

LR Seimo nariams
LR Seimo Švietimo ir mokslo komitetui
LR Prezidentui

Dėl Gyvenimo įgūdžių programos

2023 m. spalio 3 d.

Pritariame šiemet Lietuvos mokyklose startavusiai Gyvenimo įgūdžių programai (toliau – GĮP). Savo pritarimą esame išreiškę ir viešai. Mūsų požiūriu, tai – svarbus žingsnis mums, kaip pasaulietinei ir bendražmogiškas vertybes puoselėjančiai visuomenei, remtis ne nuostatomis ar nuomonėmis, o mokslu grįstais principais.

Kaip jūs žinote, be daugiausiai manipuliatyvių interpretacijų sulaukusios lytiškumo temos, ši programa apima ir kitas nepaprastai svarbias vaikams ir jaunimui temas: psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, patyčių ir smurto, savižudybių prevencijos bei sveikos gyvensenos, pirmosios pagalbos ir žmogaus saugos. Ši programa – tai įrankis, kuriuo remiantis mokytojai gali padėti vaikams atpažinti savo emocijas, mokėti tinkamai jas reikšti, rūpintis savo psichine ir fizine sveikata, pagarbiai bendrauti, atpažinti agresiją, padėti kitiems ir t.t.

Vaikų ir paauglių izoliavimas nuo aktualios, jų poreikius atliepiančios ir tinkamai (grindžiamos faktais, duomenimis ir įrodymais) pristatomos informacijos, paliekant šią pareigą tik tėvams, gali jiems tik pakenkti, nes ši informacija juos pasieks iš kitų, nebūtinai patikimų, šaltinių. O neva šeimas ir tėvus atstovaujančių organizacijų atstovų, kritikuojančių šią programą, raiška ir elgesys viešoje erdvėje kelia dar didesnių abejonių, kad jie gebės deramai supažindinti savo vaikus GĮP temomis, ypač susijusiomis su lytiškumo ugdymu.

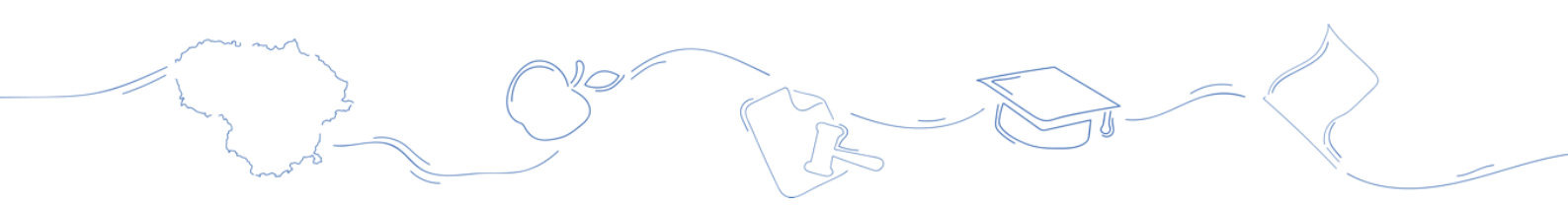
Remiantis UNESCO [tyrimais](#)¹, šiuolaikiškas lytiškumo ugdymas ne tik sumažina jaunimo neplanuotų nėštumų, abortų ir lytiškai plintančių infekcijų skaičių, bet turi įtakos atsakingesnei jaunuolių lytinei elgsenai, moko bendravimo, formuoja mokslu grįstą lytiškumo sampratą, padeda išvengti lytinės prievartos ir išnaudojimo².

Esame įsitikinę, kad GĮP programa, o ypač lytiškumo ugdymo temos, prisidės prie Jungtinių Tautų [konvencijos](#) nuostatų įgyvendinimo, susijusių su nediskriminavimo, lyčių lygybės principais, iki šiol gajų stereotipų dėl vyrų ir moterų vaidmenų panaikinimu.

Nors, kaip atskiras dalykas, GĮP yra nauja programa, tačiau ji apima iki šiol mokykloje dėstytas temas: žmogaus saugos, įvairias prevencines ir socialinio emocinio ugdymo, sveikatos ir lytiškumo ugdymo programas. Nuo 2017 m. mokytojams rengti mokymai ir konsultacijos dėl įvairių prevencinių programų, o socialinio emocinio ugdymo temos

¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379607?posInSet=153&queryId=1037f6b3-3537-4e30-a91e-3a34da0b0776>

² Tai patvirtina ir Flandrijoje vykdomos lytiškumo ugdymo programos įgyvendinimo rezultatai: velesnė paauglių lytinių santykių pradžia, paauglių nėštumo procento sumažėjimas.

integruotos į pedagogų rengimą. Palaipsniškas programos įgyvendinimas (programa startuoja ne visa apimtimi) leis pasiruošti nuosekliai jos diegimui mokyklose. Be to, mokytojams sudaryta galimybė nemokamai patobulinti savo kvalifikaciją Vilniaus universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto organizuojamose nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose.

Gyvenimo įgūdžių pamoka yra itin svarbi vaikams iš pažeidžiamų šeimų, sudarydama galimybę kompensuoti šiems vaikams tokio ugdymosi stygių artimoje aplinkoje.

Atsižvelgiant į vis didėjančius XXI amžiaus neapibrėžtumus, ši programa padės mokiniams geriau pasiruošti gyvenimui ir karjerai, sustiprins jų atsparumą įvairioms grėsmėms. Todėl prašome necenzūruoti ir nestabdyti GĮP įgyvendinimo, siekiant, kad Lietuvos vaikai ir jaunimas ar jų dalis „neatsidurtų plokščioje žemėje“.

Direktorė

Judita Akromienė